

Nr 6

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om nya former för riksdagens högtidliga öppnande.

I den till konstitutionsutskottet hänvisade motionen nr 61 i andra kammaren av fru *Eriksson* i Stockholm och herr *Lindström* hemställes, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att författningsutredningen får i uppdrag att pröva nya former för riksdagens högtidliga öppnande».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Grundläggande föreskrifter om riksdags öppnande återfinnas i 34 § riksdagsordningen. Enligt dessa skola riksdagsmännen, på den tid Konungen bestämt och sedan de bevistat gudstjänst, sammankomma på rikssalen, där Konungen eller, då han så för gott finner, statsministern eller annan statsrådsledamot för ordet. Vidare föreskrives, att Konungen vid detta tillfälle skall låta till riksdagen överlämna statsverkspropositionen och riksdagsberättelsen. Slutligen stadgas, att kamrarnas talmän vid samma tillfälle, då Konungen öppnat riksdag, skola i kamrarnas namn till Konungen framföra deras undersåtliga vördnad. Vissa avvikande bestämmelser beträffande statsverkspropositionen och riksdagsberättelsen lämnas, för det fall Konungen sammankallat riksdagen till dag före den 10 januari eller då riksdag sammanträder efter upplösning.

Med anledning av motionen vill konstitutionsutskottet erinra om att de ceremoniella detaljerna vid riksdags öppnande regleras efter Konungens befallning i enlighet med ordning, som av riksmarskalksämberet för varje gång utfärdas. 1866 års riksdagsordning innebar i förevarande hänseende en viss förenkling i förhållande till sin föregångare 1810 års riksdagsordning. Åtskilliga av de ceremoniella detaljer, som nu regleras på nyss angivet sätt, återfunnos nämligen före representationsreformen i sistnämnda riksdagsordning. Efter 1866 ha åtskilliga förenklingar skett på andra närliggande områden. Sålunda voro före 1933 vissa ceremonier å rikssalen obligatoriska även vid riksdags avslutande eller dess upplösande i samband med nya val i hela riket till båda kamrarna eller endera samt vid behandlingen av grundlagsärenden men sistnämnda år gjordes dessa ceremonier alternativa i förstnämnda båda fall och avskaffades de helt med avseende å behandlingen av grundlagsärenden. År 1949 togs ytterligare ett

steg i förenklande riktning. Då upphävdes nämligen även den alternativa möjligheten till ceremonier å rikssalen vid riksdags avslutande. Kvar står däremot alltjämt den alternativa möjligheten för Konungen att kalla riksdagen till rikssalen för att meddela beslut om nya val.

Konstitutionsutskottet vill vidare erinra om att författningsutredningens meddelande den 9 februari i år (jämför utskottets utlåtanden nr 4 och 5) beträffande riksdagens arbete förutsätter, att den nuvarande uppdelningen i en höst- och en vårsession försvinner och att riksdagen i stället sammankommer årligen till en enda ordinarie session, som börjar i mitten av oktober — varvid en allmän regeringsförklaring avgives — och som beräknas kunna avslutas omkring mitten av maj; statsverkspropositionen skulle då avlämnas vid mitten av december.

Författningsutredningens förslag i sistnämnda avseenden ävensom utredningens slutgiltiga ställningstagande till frågan om bibehållet tvåkammerssystem eller om enkammerssystem kan antagas komma att inverka på formerna för riksdagens öppnande. Vid sådant förhållande saknar utskottet anledning tillstyrka en skrivelse i motionens syfte. Utskottet hemställer därför,

att motionen II: 61 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 mars 1959

På konstitutionsutskottets vägnar:

BENGT ELMGREN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elmgren, Damström, Olsén, Sveningsson, Erik Olsson, Källqvist, Axel Emanuel Andersson, Aspling, fru Segerstedt-Wiberg och herr Eric Carlsson; samt

från andra kammaren: herrar Pettersson i Norregård, Norén, Spångberg, Magnusson i Tumhult, Jonsson i Haverö, Bark, Hammar, Svenungsson, Hamrin och fru Thunvall.

Reservation

av herr *Spångberg* och fru *Thunvall*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen, med bifall till motionen II: 61, i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att författningsutredningen får i uppdrag att pröva nya former för riksdagens högtidliga öppnande.